

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

Видане ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

Загроза миру.

Коли Союзні держави нахилили мировий договір розторжений Німеччині, можна було сподіватися, що перемінена ними карта Європи стане першим нарисом майбутнього справедливого миру, за який мільйони пролило свою кров і мільйони заплатило дорогою ціною матеріальних утрат. Та сталося інакше. Європейська карта давно вже не була такою замаязаною кров'ю нових поневолених народів як нині.

У цьому не було нічого дивного, якби творці цього нового ладу заявляли менш-більше у дусі юруючої Німеччини в перших роках війни: — знаємо, що наш запланований переможець мусить жити коштом слабшого. Нинішні невпинні міркування про основні вічно-тривкого миру з боку тих, що творили його всебічно у Версалі, прориваються скрегітливим дисонансом. Там вічно чути про необхідну добру волю у творенні братерського співжиття держав, а одночасно не видно ніяких заходів, щоб залагодити конфлікти, які від першої хвилини витворили стан притисненої, гострої ворожнечі між толовними державами, великими народами і їх гнобителями.

На цей ненормальний стан звернув увагу, не першу живу увагу Ллойд Джордж, указуючи на те, що стриманість Зелених Держав супроти європейських мирових проєктів є наслідком розумного переосвідчення, що не можна пхати свої пальці між колеса небезпечної машини, яка прогинула стільки незчислених жертв і може прогинути ще більше. Становище Франції супроти Німеччини є, на гадку Ллойда Джорджа, фанатичним засліпленням, яке в результаті приведе до реванжу. Версальський мир був одним з найважчих, які переможці нахилили переможеним. Продовження французької окупації є лише обудною грою, бош-то воно згоджується з клявствами Версальського договору порушеною Німеччиною. Німеччина є вповні небезбросною. Арсенали Кроупа і інші перетворені виключно на фабрики мирного промислу. Міжнародна військова комісія не в силі була дати до цього часу ніякого вдовольного доказу на бушито затованих величезних припасів зброї та амуниції.

Французькі дипломати, каже Ллойд Джордж, кидають Німеччину в російські обійми. Коли Росія вилукає зі своєї пропасниці і випростує свої мязи, тоді вона оглядеться за своїми втраченими провінціями і горе нації, яка відмовиться їх віддати. Зачуваю, що мілітарній партії в Москві аж слінки йде, щоб зробити воєнний похід. Вона гордиться зреорганізованою армією і чваниться, що єдина в Європі має жовнірів, які добровільно та охоче хочуть воювати. Все, що їм треба, це підмога в людях, досвідчених у мистецтві зброєння та організації.

А що найбільшою журбою Європи є нині загроза миру, то ясно, чому Англія зі своїми домініями і Зеленими Держави глядять на неї зажурені, спочуваючи та подекуди безраді.

Німецько-румунський конфлікт.

У віаділі „По широкому світі“ згадували ми коротенько про те, що між Румунією і Німеччиною може дійти до затяжної торговельної війни. Причиною того конфлікту є справа винагороди, якої домагається Румунія від Німеччини за випущені в часі війни і німецької окупації Румунії банкноти на суму півтора мільйона лей. Ці банкноти були випущені перш за все в інтересах забезпечення німецької армії харчами. У версальському договорі немає ніяких вказівок на те, щоб Німеччина покрила запланований таким чином Румунії втрати. Однак ще в 1921 р. Німеччина почала з Румунією переговори в цій справі та запропонувала від себе добровільне покриття втрат у розмірах, на які Румунія не хотіла погодитися. Румунський міністр Братіану каже, що Німеччина пропонувала 100 мільйонів нім. марок у золоті. Штраземан заявив знову на засіданні бюджетної комісії німецького парламенту, що Німеччина погоджувалася тільки на 50 мільйонів. З огляду на те, що Румунія вимагала аж 350 мільйонів, то переговори не дали ніяких позитивних наслідків.

Рурська історія та її наслідки були теж причиною зривання тодішніх переговорів. Кілька місяців тому Братіану порушила знов цю справу. Німеччина заявила, що Румунія не має тепер ніякого права домагатися відшкодування, бо воно не ввійшло до плану Дога, а

згідно з міжнародною постановою Німеччина зобов'язана виконувати тільки намічені тим планом зобов'язання.

Румуні передбачували таке становище Німеччини і тому поставили на льондонській конференції, де розглядалася плян Дога, домагання, щоб до пляну включити і їхні претенсії, однак комісія не звернула на ці домагання належної уваги. Домагаючись задоволення своїх претенсій Румунія покликується тепер на те, що Німеччина в 1921 р. сама признала правильними румунські вимоги. Якщо Німеччина не піде мирним шляхом Румунії на зустріч, то ця остання загрозить їй репресіями в формі виїмкових митних оплат на німецькі товари, 25 процентного оподаткування всіх німецьких виробів і т. н. Секвестр усього німецького майна Румунії вже перевела у себе. Тим счасим відповіла їй і Німеччина в себе.

Митна війна між цими державами може принести велику шкоду обоим сторонам тому, що німецький промисл, особливо машиновий і електротехнічний дуже заінтересований у безпосередніх та безперешкодних зносинах із Румунією, а Румунія зі свого боку понесе великі втрати у збуті своєї нафти, що йде на німецький ринок пересічно в кількості 40.000 тон на рік. Втрата німецького ринку для Румунії через те незвичайно болюча.

Конкордат.

Дословний текст польсько-ватиканської угоди.

(Докінчення.)

Арт. XVI. Всі польські правні особи, церковні і монахи — згідно з приписами загальною обов'язуючого права — мають абитувати, відступати, посідати і адмініструвати, згідно з канонічним правом, доходи рухливими і нерухожими, а також право ставити перед всякими державними інстанціями й властями для оборони своїх цивільних прав. Правні особи церковні і монахи (чернечі) приймаються польськими, якщо ціля, для яких вони поставили, торкаються сполу церковних або монашеских Польщі і якщо особи, уповноважені до представництва і управи і добрами, постійно перебувають на землях польської республіки. Правні особи церковні і монахи, що не відповідають пошисим умовам, будуть користуватися цивільними правилами, призначеними республікою чужинця.

Арт. XVII. Правні особи церковні і монахи мають право засновувати, посідати і управляти — згідно з канонічним та за-

гальним державним правом — панітаріями, призначеними до хоронення католиків.

Арт. XVIII. Духовні і світські особи, що знаходяться поза своїм дієзв'язком, згідно з приписами канонічного права — будуть піддані місцевим ординаріатам.

Арт. XIX. Польська республіка забезпечує компетентним властям право надавати, згідно з приписами канонічного права, церковні уряди, функції і бенедикції. При наданні парафіяльних бенедикцій будуть приховані всі особи:

На землях польської республіки не можуть одержувати парафіяльних бенедикцій — хіба після одержання дозволу від польського уряду: 1) Ненатуралізовані чужинці та особи, що не відбули теологічних студій в теологічних установах в Польщі або в понтифікальних; 2) Особи, яких діяльність є суперечна з безпечною державою.

Перед дозрівшення номінації на ті бе-

нефції, до-р на мавла засягне в домостей від компетентного міністра республіки, щоб вжитися, що ніхка зронити (powodów), передбачених як лише точками 1) і 2), не стоїть тому на перешкоді. На випадок, колиб згаданий міністр на протязі 30 днів не представив таких завад проти осіб, яких номінація є канонічна, перш ніж владі до чергового номінації.

Арт. XX. На випадок, колиб власті республіки мали піднести завади проти даного духовного щодо його діяльності — як супротивної з безпечною державою, компетентний міністр представить згадані завади ординаріату, який з згодою з тамтешнього міністра на протязі трьох місяців вирішить відповідно справу (powołanie właściwe zagadnienie). На випадок опазднання між ординаріатом і міністром Ап. столиці доручить розв'язку справу двома духовним, ново вибраним, які з згодою з двома державними президентами польської республіки доведуть до остаточного вирішення (rozwiązanie postanowienie ostateczne).

Арт. XXI. Право патронату, як державного, так і приватного осіб, лишається в силі аж до нової угоди. Представлення і відомі духовного на місце (важко) становить, буде довершено патроном на протязі 30-ти днів — згідно зі списком тих осіб, представлених ординаріатом. Коли на протязі 30-ти днів не довершено представлення, то обсяга дотичної бенедикції стається вільною. У випадках, в яких йде про парафіальну (parafialną) бенедикцію, ординаріат перш довершення номінації — згідно з арт. XIX — засягне думки компетентного міністра.

Арт. XXII. На випадок, колиб духовні або монахи були об'єктами перед сакральними судами за злочини, передбачені канонічними правилами республіки, згадані суди негайно повідомлять компетентного ординаріата про кожну свою подію справу, і в даному разі передають йому акт обвинувачення та судовий процес з його мотивами. Ординаріат чи його делегат, після роз'яснення справи в суді, будуть мати право позначитися з дотичними актами. На випадок осудження або ув'язнення згаданих лише осіб, цивільні власті вживатимуть уважливості (zachowują baczność), залежну від стану і епістакіальному стану.

Духовні і монахи підлягають арештові та відбавуванню вказаним карам в приміщеннях, окремим від приміщень для світських осіб, як що їх не позбавлено церковної гідності компетентним ординаріатом. На випадок судового засуду на екзильно, відбавуванню нових і кар в монастирі або іншому чернечому будинку, в приміщеннях, призначених на ту ціль.

Арт. XXIII. Ніхка зміла в мові, уживаючі в дієзв'язках латинського обряду до проповіді, додатково богослужень і інших випадків, як викладає світських науку в семінаріях, не буде довершено інакше, як за спільною угодою конференції єпископів латинського обряду.

Арт. XXIV. 1) Польська республіка признає право приватних осіб, церковних і монашеских до всіх джерел рухомих і нерухомих капіталів, доходів та інших правних титулів, які посідають ті правні особи на землях польської держави.

2) Польська республіка дозволяє, щоб лише згадані права власності — на випадок, колиб не були ще записані в гіпотечних книгах на імя посідаючих їх правних осіб (єпископів, капітул, конгрегацій, монашеских чинів, семінарій, парохійних)

бенефіцій, інших бенефіцій і т. п.) були в дні записки, а саме на підставі декларативної компетенції опинилися, засадиною компетенцією опальною платою.

3) Сповад дібр, яких певну позбавили Росія, Австрія, і Польща, а які тепер належать до Польщі, повинні бути позбавлені. До того часу польська держава зачнемо паракі річні дотатки, які минає, як дієсна відповідь від дотатків, які уряди російський, австрійський і польський виплачували цим же землям, що тепер належать до польської республіки. Згадані дотатки будуть обчислювані і розподілені по визначенню, обчислювані і залучені А. На випадок погашення згаданих дібр, епископський мезиз, семінарій і парафіяльних бенефіцій, що тепер не мають землі, або мають її в незначительній кількості, отримують її на власність згідно з розподілом, як до висоти 180 гект. на епископську мезиз, 180 гект. на семінарій і залежно від якості землі від 15 до 30 гект. на парафіяльних бенефіцій. Гуртома (гуслахові) суми грошових виплат, одержані в залученні А. буде зменшена в десятикрат, в яких ті землі будуть надані до 30 зол. річно від кожного гектара, наданого новим способом.

4) Буде відокремлено приватних дібр, які належали епископській мезизу, а в даних випадках державних, як спадкоємство повноцінних держав з титулу їх правного відомства до приватних осіб духовних і монашеских в Польщі, що торкається чи то повноцінних, залежених тим державним приватним особам церковним і монашеским, чи то управліт нерухомих дібр і капіталів, ординацій до церкви.

5) Щоби поліпшити господарське і суспільне положення хліборобського населення і щоби тим більше зменшити (zmniejszyć) християнський мур в країні, с. стоківна християнська, щоби польська республіка виплатила від епископських бенефіцій, від семінарій, від капітульних бенефіцій, від парафіяльних (parafialnych) бенефіцій та від згашених бенефіцій, що мають земельні дібр, ті відсотки річної землі, які перевищували би для кожної з вище перелічених одиниць: 15 по 30 гект., залежно від якості землі для парафії і згашеної бенефіцій, 180 гект. для капітули, 180 гект. для епископської мезизи і 180 гект. для семінарій. В десятикрат, в яких семінарій не мають річних земель окремо від земель, що їх має епископство, буде їм призначено зі земель, що належать до епископства, 180 гект. відсотку від вируку — незалежно від 180 гект., призначених для епископської мезизи.

6) Наведені вище правні церковні особи матимуть право самі вибрати а дібр, що до них належать, перш ніж землі, яка в подальшому вгорі кількостях лишається їх власністю.

7) Ціна викупу земель, наведених вгорі, буде визначена згідно з приписами, призначеними до земель, що є власністю приватних осіб, і лишається до розпорядження держави.

8) Св. стоківна дозволяє також, щоби річні землі, що належать до монашеских конгрегацій і монашеских чинів та до їх добродійних заведень, у яких кожний з окрема окремих річних одиниць, були виключені державно — згідно з приписами, які будуть призначені до викупу дібр, які належать до приватних осіб світських, з правом для кожного з гашених вгорі дібр, як також для кожного з їх добродійних заведень зберігати що найменше 180 гект. річної землі.

9) Ціна викупу земель, наведених вгорі, буде визначена згідно з приписами, призначеними до земель, що є власністю приватних осіб, і лишається до розпорядження держави.

10) Ціна викупу земель, наведених вгорі, буде визначена згідно з приписами, призначеними до земель, що є власністю приватних осіб, і лишається до розпорядження держави.

Арт. XXV. Всі земельні розподіли і декрети, що є суверенні а постанови попередніх артикулів будуть внесені а хандо, як уряд в життя отсей конкордату.

Арт. XXVI. Св. стоківна на протилежні мислив від землі, як уряд в життя отсей конкордату, а порозумінні а урядом ченелез утворення і сомежважачи церковних провінцій і дієспів, висловлені а арт. IX. Гранич державних провінцій і дієспів будуть відокремлені власним державним.

Церковні дібр, положені в Польщі, та які належать до приватних осіб церковних і монашеских, що їх одок належить до державних польських дібр, і капіталів, будуть предметом окремої компетенції.

Арт. XXVII. Отсей конкордат входить у життя а два місяці після вчинення ратифікаційних грамот.

Залучник А.

Визначення, приватні католицької церкви польського державно, згідно з арт. XXIV. отсього конкордату, будуть обчислені в такий спосіб:

1. Визначення духовенства:

Місячне визначення на основі Об'єднаного мислив на державних урядників: 1) Католицькі 2,500 пунктів (пункт тепер 42 сот.) та 800 зол. на удержання капеланів, повозів і т. п.; 2) Архієпископи 2,000 пунктів та 600 зол. на удержання капеланів, повозів і т. п.; 3) Дієспівні епископи 1,700 пунктів та 600 зол. на удержання капеланів, повозів і т. п.; 4) Епископи-помічники 1,200 пунктів; 5) Члени капітули: 600 пунктів; 6) Парохи 270 пунктів; 7) Ректори філіальних церков, вікарії і урядові консисторії: 200 пунктів; 8) Монахи конгрегацій, що вибирають випускнення від держави 125 пунктів; 9) Професори семінарій: 600 пунктів; 10) Учні семінарій: 125 пунктів; 11) Аудитор Трибуналу Св. Роти (випускнення значальних професорів на університетах); 12) Секретар аудиторів: 600 пунктів; 13) Учителі теологічних Інститутів мають право гімназійних учителів.

II. Емеритальні річні випускнення: 383,413 зол. 1) Емеритальні плати духовенства: 254,117 зол.; 2) Емеритальні плати вікарії і зніти по духовних гр-хат обрядів: 129,296 золотих.

* Rota Romana — Найвищий папський Трибунал. — Ред.

В справі державної кредитової допомоги на весняні засіви.

Від красового товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові одержуємо таку статтю:

Головна Рада Красового Товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові ще в першій половині грудня 1924 р. окремим своїм об'єднанням пізвала свої усе філії до провінції у філіяльних округах розмірів сьогочасної господарської катастрофи села і до пропозиції докладних даних про її розміри і про запотребування насіння ярих збіж на сьогорічні весняні засіви. На основі одержаних звідомлень і вказів запотребування насіння ярих збіж, виготовила Головна Рада обширне представлення і в перших днях січня с. р. вручила його через окрему делегацію міністерству рішництва і дібр державних у Баршаві, домагаючись сею дорогою від держави видатної державної допомоги для широких верств рішницького населення, позбавленого можливості у власних силах і при помочи своїх рішницьких організацій зорганізувати яку небудь самопоміч при найбільших леснянних засівах.

У своїм меморіалі до міністерства рішництва станула Головна Рада Товариства на отсім становищах, що: лише видатна державна допомога в формі кредитів, відповідальних приблизно дійсній недостатці насіння ярих збіж на весняні засіви і від-

проваджених закладів до рух рішницьких кооперативних установ на цілі закупки насіння та доставу його для потребуючих тільки у формі об'єднаних кредитів, а не кредитів готівкових, може облекшити невідрадиний стан хліборобства і запобігти новій катастрофі, як грозить рішництву згідно недостатці насіння ярих збіж.

На проєдложений меморіал одержало Красне Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові а міністерства рішництва і дібр державних в Варшаві отсе писмо:

„Варшава, дня 24. січня 1925. Ч. 34. I. До Красового Товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові. — Справу порушені а меморіал Товариства зазначений вислів у поділ через Міністерство рішництва проважених форм через Міністерство скарбу до Воєводства, котрі найбільше потерпіли а наслідок сьогорічного неурожаю і асисті устанів напрямки на провадження сімні допомоги на кофінансированні Воєводських Веділ рішництва і Ветеринарії, зібраних а дня 14. січня с. р. Бажаючи акційно поміч чимі можливо сприяти до місцевих умов, Міністерство обранилось до поділу сум по між Воєводства і устанів основних намірних акцій, а організація сімні акцій поміч і поділяючи Конфеті поміч рішної поміч по Воєводстві. Тому коли Товариство „Сільський Господар“ бажає взяти участь у цій акції, має виступити а свій скарб до Уряду Воєводських.“

Про те, як намірє правительство зорганізувати засівну допомогу, довідалася делегація Товариства а дні

III. Річне визначення католицьких корів і латих церковних урядовців: 63,296 золотих.

IV. Річні кошти церковної адміністрації: 750,940 зол. 1) Пастирські виплати епископів 340,000 зол.; 2) Епископські консисторії: 66,000 зол.; 3) Ведення парафіяльних книг: 197,940 зол.; 4) Витрати на пошту: 147,000 зол.

V. Річна допомога для церковних закладів: 20,500 зол.

VI. Річний будівельний фонд: 11,06,000 золотих.

VII. Інші річні витрати: 45,500 зол.

Отсі випускнення будуть призначати міністерством скарбу кожній дієспів окремо в гуртових суммах, устійливих на основі потрєбних бюджетів, які будуть представляти компетентні органи. При розділі між дієспівні цюсти випускнення, призначеного державно для парохів, в рахунок буде братись довід зі земель, які мають парафіяльні бенефіцій.

В разі потреби і якщо на те дозволить фінансове положення держави, ті випускнення будуть достаточні побилизь, щоби забезпечити відповідне матеріальне становище парохів та інших членів духовенства, а саме на основі спеціальної угоди, що то рідиться так іна збожжя.

Розділ випускнених вгорі випускнення буде пов'язаний в кожній дієспів окремим, який після того, як уряд в життя отсей конкордату, вложити прохисту вірності, передбачену а арт. XII.

Закладено в Римі, дня 10. лютого 1925 року.

ВЕЧЕРНІ ДРУКАРІВ

(МІНІАТУРНИЙ ВАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ)

ВІДЕУДЕТЬСЯ У ЛЬВОВІ В СУБОТУ, ДНЯ 28. ЛЮТОГО 1925, В САЛІ Т-ВА ДРУКАРІВ „ОГНИЩЕ“, ПРИ ВУЛИЦІ ПЕКАРСЬКІЙ Ч. ІА, І. ПОВЕРХ. ЗАПРОШЕННЯ МОЖНА ДІСТАТИ В КООПЕРАТИВІ „ДРУКАР“, ПРИ ВУЛИЦІ РУСЬКІЙ Ч. 3, І. ПОВ.

МИХАЙЛО ПОСАЦЬКИЙ.

23 дні лодкою на морі.

(Продовження.)

Перша буря.

Сонце зайшло. Вітрильник нам вник помыду з обиду; ми внов лишилися самі. Куди глянь, повне море. Вітер змагався шораз сильніший. Вже хвилі почали бити об боки судна, воно почало сильно хилитися в один бік. Але це все було для нас забавкою. Згодом почали хвилі діставати нас поклад. Не можна було всидіти на верху. На приказ капітана зійшли ми на водину, до шалюпи. Я прийшов до своєї кой і положився. Годі було спати. Хвилі били а лоскотом об боки і відганяли сон. Всі ми так перекутили ніч. Раю майже всі занепадали на морську хворобу. Тимчасом вітер ставав шораз більший і вже таки видно було, що нас чекає щось поважніше. Перед полуднем ще ми всі трималися, хоча вже незруч; пополуно, де хто був, там лишився, бо не міг піднятися. Почалася справжня буря, яка нас не покидала до середи ввечір. Я і лані Тешнер були кожде в своїй кой. Решта лежала по котом на підлозі, а шалюпи. Капітан зачинав зверити від шалюпи, щоби до нас не входила вода. Та дарма: хвилі вдарили через верх а також сіною,

що ніщо не могло перед ними устоятися, а до середини влізалось шораз більше води, чи то через двері чи то через вікна по боках, які хвиля збила і зробила собі в пуклині щілину і туди влиралась до середини. По якійсь часі коши, подушки, все — було мокро. Море шаліло. Лодкою підкидувало так, що ми не могли лежати. Ті що лежали на долинці, счепилися всі руками, щоби спільними силами утриматися на підлозі, та щоби не розбитися собі голови. Що наступити хвиля спокую, то за мент з тим більшою силою вдаряє нова хвиля. В лодці зачало все тріпати: шогла, кожия дощина, кожия шрубка почали скрипіти, залізне окуття довкола лодки гнулось, авеніло та лопотіло як якась еластична тоненька бляшка в дужих руках. Що мить адавалось нам, що трісне спокіє і скільки разів, а хвилинні спокіє почувли ми який хлопіт води, то не знали, чи той хлопіт доходить нас з надвору, чи вже вода дістається через щілини до середини і промовляє до нас уже внутрі своєю страшною мовою, яка не знає жалючого помишування. Шалюпи зверху буда покрита масивною бляхою. Однак були часті і а деревляних дощочок. Ті вже звільнилися в своїм спокіє і вода зверху почала дійсно продиратися до середини дрібними краплями: саме над моєю головою. Але вода страшна лише знизу, зверху ні. На верху по бля-

хили залізні колісця, через які переходили вітрильні лани, з такою силою, що ми не могли ніяк витримати того лому і обачували та ховали вуха. Море шуміло, гуде, стогне, реве, хвилі то допоять, то скавуть, то стогнуть і воякють, а серед того тріск, ломіт, скрегіт, скрипіння лодки... Усього цього як слід у словах виразити я не аспію, здається мова і слів не має. Це треба пережити, а цього я не бажаю навіть своєму найбільшому ворогові. Часами адавалось, що море кличе кожного з нас по імені; якийсь несамовитий стогін і зойк, як хрипіння різаної, але ще живої людини, щось, що виходить поза сферу людської нормальності уяви. І а цій розбурханій стихії девять сердець живих, а кожне зі своїми гадками і своїми почуваннями...

Так ми напів-живі, перебули ніч а понеділка на віаторок, віаторок, і ніч а віторка на середу. З початку ми що хвилини надіялися, що прещінь чейже наступити зміна а капітан як уяві так до нас промовляв, потішав та усакоював нас. Найбільше кляв. І таке креле слово а проклятом в сторону розбурханих хвилі більше нас оживляло, як найкраще адувані слова потіхи, бо воно дало нам відчуття, що ми живемо і що в нас є сила.

Про вімле кермування дождко не могло бути й балачки. Ніхто не був у салі упертися вітрами хви-

лям. Діло було лише в тім, щоби по змові утримати лодку на потверхні води; а вже байдуху, куди вона пливе, тим більше, що ми не знали, де ми є, а тим самим і не знали, куди нам добре плисти.

Буря тимчасом все вгавала, тільки шаліла шораз більше. Останні ніч, а віторка на середу, буда найстрашніша. Раніше то ще зредігоди кидали до себе якесь слово, а тепер вже у нас і на це не стало сил. Зрештою серед того реву та клеткотиння хвилі, тріску шогли і шарпання вітром вітрил не можна було й чути слова. Десь так серед ночі — хто толі годен означити час по годиннику? — вітер розривав наверху головне вітрило. Нема ради. Останки сил добули ми з себе і почали спільними зусиллями спустити вітрило вниз, щоби врізувати те, що минає (*). Ланія напучували і не переодили по означенні для них в шоглі ріш. Руками, ногами а навіть зубами гнали ми їх вниз і вітрилі стегнула. Другий керманник був незачайно сильний мушкетер, хоча в часі війни дістав був постріл а жолудок і прейшов тяжку операцію. Лише він впорався а тою роботою і похвалася до шалюпи, аж тут вітер роздер знову друге, побиче вітрило, а рівночасно другий кер-

(*) Стегнати вітрила перед вітром називається а морськостійкою мовою галфін.

12. січня н. р. при нагоді вручуван-
ня Міністерству рільництва меморі-
алу. Отже негайно по повероті де-
легатів Товариство через окремих
до цієї цілі визначених упоруч-
ників Головної Ради пропонує
всім трьом східно-галицьким Воє-
водствам домагання, допущення
„Сільського Господаря“ і коопера-
тивних українських організацій до
участі в якій достави насіння ярих
робіт для рільників, oferуючи в тім
капталі свою зовсім безінтересову
домію, подібно, як зовсім безінтере-
совано співділяло Товариство при
минулорічній осінній акції допо-
моги. Заразом пропонує Товари-
ство через своїх упоручників
способи доцільного і успішного
переведення наміченої державної
засівової допомоги в хосен україн-
ського рільничого населення і окре-
мих комунікатом з 16. січня н. р.
визнала Головна Рада філії Товари-
ства і весь загаль українського ріль-
ничого населення до співучасті в
акції засівовій на місцях.

Домагання, пропущені через від-
поручників Товариства поодиноким
воєводствам, торкалися головних
основ доцільного переведення на-
міченої засівової акції і обни-
мали:

1) Щоби до співділення допу-
стити в склад воєвідських повіто-
вих і громадських комітетів засів-
ових делегатів „Сільського Госпо-
даря“ процентно до числа укра-
їнського населення даної тери-
торії;

2) Щоби технічну частку акції
передано „Центросоюзіві“, Сою-
зові кооперативних Союзів у Льво-
ві і об'єднаних у ньому повітових
Союзів Кооператива, а саме: „Цен-
тросоюзіві“ як торговельному
синдикатові „Сільського Господаря“
відносно закупів поза Галичи-
ною, а його союзним кооперати-
вам відносно закупів в їх районах;

3) Щоби розділ, забезпечення і
стабілізація кредитів переда-
ти кооперативам;

4) Щоби воєводства з одержан-
них квот виплачували негайно до
рук „Центросоюзу“ або відносно
Повітового Союзу Кооператива,
чи пак повітовим кооперативам, де
нема Повітового Союзу, відповідні
варті на закупів насіння, тому,
що ціни збіжа з кожним днем не-
звичайно зростають і акції;

5) Щоби осередком закупів збі-
жа був Львів, де є осідок біржі і
осередок торговельного синдикату
„Сільського Господаря“.

Стоячи на платформі вищеза-
значених між двох капітанів, що кер-
ма виступили зі свого корита. По-
каз капітан як міг, направити і
якось удалося йому привертати
керма до давнього стану. У хвили-
ні, коли лодку випустимо з рук,
катастрофа неминує.

Все пішло на свої місця, капі-
тан до своєї кої. При кермі ли-
шився другий керманець. Ми втра-
тили надію. Вода вдиралася впер-
то до середини шкоти більше.
Стогону і гудиння ми вже й не чу-
ли і забайдували і чекали кінця.
Кожний занятий своїми гадками.
Кожний гадував те, що мав там
на суші найдорожшого, щоби в
тих водах у галчі попрохатися,
закрикнути його хвилі. Лежу я
у своїй кої; серце почало мені пер-
ший раз у житті битись. Все, все,
що я досі пережив, передумав,
вчу, все це тепер стало лише
одним моментом, без ваги, без
значіння і стане незбагнаною жер-
тою моря. Скільки радощів у жи-
тті, терпіння, болю, згадань — та
все це видалося мені як якийсь сон
в тактого світа, в правдива дій-
сність ось тут: маєстатична стихія,
безмежна небо над мною, під-
мною безодня. Десять там далеко,
далеко на тамтін світі є люди,
вони живуть так само, як я досі
жизні в життєвими дрібничками, але
що мені до них? Чи я їх ще по-
бачу?

(Продовження буде.)

Ціни значно знижені. РЕСТАВРАЦІЯ

Мелю зол. 1'86

Спеціальні
апартаменти
на весілля
і баннети.

„ВІСТОК“

Львів, Леґіонів 21.

КОНЦЕРТ
оркестри
сальнових
від 8. вечер.

Яська кухня. **Снідання.**

денних домагань Головної Ради То-
варства делегати відбули ряд кон-
ференцій, перотрактатів і спільних
засідань на Воєвідських Комітетах
Засівових, в результатом цього
засівової нині ось який є фактичний
стан:

Поодинокі воєводи приступили
до ведення засівової акції, як акції
наскрізь урядової з далекі йдучою
компетенцією Повітових Комітетів
Засівових. Міністерство рільництва
поручило Воєводствам переведення
засівової акції під особистою відпо-
відальністю воєводів з тим, що до
дня 1. мая 1925 р. мають вони
предпожити Міністерству рільниц-
тва вирахування з розділу кредитів.
Передаючи акцію воєводам, Міні-
стерство рільництва не видало ні-
яких розпорядків дотично складу
воєвідських, повітових (старостин-
ських) і громадських комітетів засів-
ових. Воєводи одержали повну
автономію і вільну руку, чи акцію
кредитову переводити в натурі
(в збіжж), чи в грошах. З кредитів
на допомогу весняним засівам при-
значило Міністерство рільництва на
львівське Воєводство 1,625,000 зо-
лотих, на тернопільське Воєвод-
ство 1,062,500 ал. і на станіславсь-
ке Воєводство рівнож 1,062,500 ал.

Маючи — як вище сказано — по-
вну автономію в переведенні засів-
ової допомоги, поодинокі воєво-
ди не ждучи на покликання воєвід-
ських засівових комітетів, завдає-
гидь вівали підчинених собі старо-
стів до підготовки розділу припада-
ючих на відносні повіти кредитів в
той спосіб, що кредити розділюва-
ти мають старостинські комітети
під проводом старостів, що в склад
цих старостинських комітетів ма-
ють входити: 2 представники ве-
ликої земельної власності (в тім
один представник посесорів) і 2
представники меншої власності, з
тих один польської а другий укра-
їнської національності. За кредит
можуть старатися всі господарі —
без огляду на величину госпо-
дарства — які не мають власного
насіння ярих збіж і не є в можна-
сти з власних фондів насіння ті на-
бути. Кожний з господарів має
внести до старостів окреме подан-
ня, а на забезпечення уделеної по-
лички господарі мають зложити
або солідарне зобов'язання дозиче,
підписане через всіх, яким уделено
повину, або векслі від поодиноких
господарів з підписами двох ручи-
телів. В розпорядках воєводів по-
чиною зовсім справу покликують
громадських засівових комітетів як
зовсім зайвих супроги того, що
кредити уділяють повітові комітети.

(Додаток буде.)

З французької політики.

Нова опозиція проти Ерріо.

Не так давно зорганізував у
Франції примушений до уступлен-
ня президент республіки Мільєрн
опозиційну партію проти уряду
Ерріо і національної політики під на-
звою „національно-республікан-
ської Ліги“, а вже повстала нова
опозиційна партія, цим разом суто
католицька. Зветься вона „націо-
нально-католицька федерація“. На
чолі її став ген. Кастельно, герой
недавньої війни. До часу створення
федерації був він у французькому
парламенті членом католицької
Франції. У своїй промові на обо-
рах федерації Кастельно заявив,
що федерація об'єднує в собі
1,000,000 католиків. Всі католики

Франції мусять, на його думку,
об'єднатися для безпощадної бо-
ротьби з протирелігійними фанати-
ками тим більше, що побіда като-
ликів є підком можливою. Свого ча-
су дух католицизму відіс побіду
павіть над противниками такого
калібру як Бісмарк.

Метою цілої партії є: збережен-
ня французького дипломатичного
заступництва при Ватикані, спо-
да духовних орденів, свобода нав-
чання та збереження обичаїв давніх
Франції свого часу Альварі та
Льотарингії з нагоди їхнього при-
єднання до неї. Партія рішила взи-
ти активну участь у сьогорічних
громадських та департаментських
виборах, що матимуть безперечно
першорядне значіння, далеко біль-
ше від того, яке мали звичайно,
бо викажуть, наскільки змінилися
французькі політичні настрої та
наскільки уряд і політика Ерріо
ще популярні у Франції.

Хто досі не прислав ще кошти на
„Рідну Школу“ — зробить це негай-
но, бо инакше не буде поміщений у
виказі кошти на „Рідну Школу“, який
Головна Управа УПУ-ва на днях сил-
дає по громадам і повітам і оголо-
сить у часописах. — Сенція „Рідна
Школа“ УПУ-ва. Рінок 10. II. пов.

Міжнародний Конгрес у справі реформи кримінової систе- ми та в'язниць.

В серпні цього року збереться в
Льондоні Міжнародний Конгрес, по-
свячений реформі кримінової права, а
зокрема реформі в'язничої системи
(la science pénitentiaire). Перший цьо-
го рода конгрес мав місце в 1872
р. також у Льондоні і від цього
часу відбувалися ці конгреси з пра-
вила що 5 літ у різних столицях
містах Європи та у Вашингтоні. Від
того часу датується постійна орга-
нізація, яка поставила своїм завдан-
ням реформу метод карання провин.
Називається вона Міжнародною
Комісією В'язниць, та має своє цен-
тральне бюро в Женеві. Цьогоріч-
ний конгрес має а огляду на 50-літ-
ній час існування організації ува-
жатися ювілейним та сподіваються,
що на ньому з'являться усі держави
та нації. Програма нарад має обій-
мати такі питання незвичайно важкі,
з огляду криміналістики: 1) Індиві-
дуалізація кари; значить непримно-
вання кари шаблонною, а при як
найбільшій увазі на психічний та
фізичний стан злочинця; 2) Питан-
ня так званої обмеженої відпові-
дальності, яке до нині являється
ще зовсім новим у нашій криміно-
праві; 3) Заведення так званих пси-
хічних лабораторій у в'язницях; 4)
Примінення умовного засудження, і
то як при малих, так і великих зло-
чинах;

5) Класифікація та спосіб зай-
няття в'язнів;

6) Нагляд над особами, які бу-
ли умовно засуджені або умовно
звільнені від кари;

7) Вкінці одне з найбільших та
найважніших питань кримінології,
а саме превенція, себто питання про
те, щоби всі засоби, способи та
шляхи, якими держава та суспіль-
ство повинні запобігати злочинам;
не допускати вже у самім зародку
до творення кримінальних типів.
Сюди належить спільділення держа-
ви і суспільства в опіці над поки-
неними або занедбанними дітьми
(l'enfance abandonnée); спеціальне
трагування в окремих, до цього

призначених школах злочинних та
в нахилом до злочинності дітей
(l'enfance corable et délinquante),
утворення окремих судів над дітьми,
за прикладом деяких держав в
Америні; безумовне відхилення мо-
лодечих злочинців від старих.

Як бачимо, програма нарад не-
звичайно обширна і цікава. Як із
цього огляду, так і тому, що на цій
конгресі будуть без сумніву насту-
пені всі культурні і політ. світа —
уважаю, що і ми повинні зата-
леглий подбати про те, щоби бодай
двох наших представників могло
взяти в ньому участь. Крім цього
повинні би щодо цієї справи поро-
зумітися наші університети, в Празі

Д-р Ярослав Олесницький.

ОСТАННІ ВІСТІ.

Український університет.

„Слово польське“ зазначає: Міч.
Тугут підчас дводенного побуту в
Кракові конференсував із політиками
табору станіславів головно в справі
утворення українського універси-
тету.

НеДпумайське федерація?

Між 15. і 20. III. ц. р. буде в Бу-
карешті конференція малої антанті.
Головною справою порядку нарад
конференції має бути надпумайське
федерація. М. антанті займає, ма-
буть, протилежне становище до цьо-
го проєкту, бо і Югославія і Чехо-
словаччина є проти економічної
злуки з Австрією. Заразом Румунія
хоче обговорити на конференції
агітацію Габсбургів на Мадярошині.

Красін їде до Парижа.

Підчас останнього побуту в Пе-
трограді Красін заявив, що неба-
ром поїде зі знавцями до Парижа
для розглянення угоди царських
довгів і пропонує французько-
му урядові радянських контрпро-
позицій. СРСР, відкидає визнання
царських довгів, але готов з вели-
кими групами власників російських
вартісних паперів заключити дого-
вір для значного зменшення суми
довгів. Так зменшені догги сплати-
лося би на основі великого дого-
ворення цього кредиту.

Кандидат на каліфа.

„Ле Журналь“ довідується з Ка-
іра, що група впливових єгипет-
ських музулманів рішиться вису-
нути на загальнім музулманським
конгресі кандидатуру Абдула Кері-
ма на становище каліфа.

Англія не висилає амбасадора до Москви.

Відповідаючи в палаті громад на
запит, Чемберлен заявив, що англ.
уряд не вишле свого амбасадора
до Москви в теперішніх умовах.
Мін. пригадав, що в промові, ви-
голошеній в жовтні м. р. зазначив
був, що не думає, щоби наспіла
аже хвиля робити нові заходи,
але треба пильно стежити поло-
ження і поступати залежно від
подій.

Бій з диверсантами.

В районі села Кривознаки відій-
ського повіта 19. ц. м. патруль
корпусу охорони границі зловив
збройний бій з диверсійною пата-
гою в силі 30 чол. Диверсанти бу-
ли озброєні в кіса, ручні гранат
і 1 скоростріл. Напад відперли.

Протест фабрикантів зброї.

Власники приватних фабрик зброї
Англії, Франції, Бельгії, Еспанії й
Італії на з'їзді в Парижі запропо-
нували проти політики Союзу На-
родів, яка вимагає до збройної ви-
робу і торгівлі зброєю і достав-
ля для загр. армій. В резолюції заер-
тають делегатів увагу, що краї, які
належать до С. Н. не можуть ви-
робляти зброї, а краї, які не на-
лежать до С. Н. не вводять обмежен-
ня виробу зброї. З'їзд звертає увагу
С. Н. на есентуальні наслідки та-
кого стану річей.

3 друкарні Видавничої Співки. Діло*, Львів, Рух